

rem. 3. n. 376. Segur. de Aual. in directo. indi. ecclesiast. 2. p. c. 13. n. 51. Azeved. in l. 2. tit. 6. lib. 1. recopil. Gutier. de iuram. confirm. 1. p. c. 2. n. 26. Humad. in d. l. 13. tit. 13. part. 2. gloss. 4. & ibi Gregor. gloss. verb. *ninfuerças*. Viuald. in *candelab. aureo in explicatione Bullæ in Cæna Domini in cas. 14. num. 102.* & idem Cæned. *vbi proxime in n. 25.* dicit quod iudices Regij pronuntiant per modum causæ, scilicet; iudicem ecclesiasticum vim fecisse, vel non fecisse in eo quod appellationi partis non detulerit, non autem pronuntiare, quod iudex ecclesiasticus iuste, vel iniuste processerit, quod & eleganter declarat Nauarr. in cap. cum contingat pag. 149. versic. 3. idem non obstat. & hoc iure vrimur & quotidie practicamur.

Hæc sunt, quæ de hoc articulo tractarunt Doctores vni alteros insequentibus vterius non iustificantes, nec corroborantes hunc articulum, quibus & tu addere poteris celebrem glossam in cap. dilecto verb. *sbimet.* & verb. *utrumque.* maxime verb. *suffragari.* ibi; sed hic loquimur de executione ipsius gladii (scilicet temporalis) non in modum iustitiæ, sed defensionis, &c. quæ sunt notabilia. de sentent. excommunic. lib. 6.

Quorum doctrina nouiter à nobis altiùs, & vterius fundatur, quoniam huiusmodi recursus nec ratione formæ, nec ratione materiæ, iurisdictionem desiderat, nec potest, nec ea indiget, quia subiecta materia non patitur, nec etiam necessaria est. ratione formæ, & modi procedendi ipsa demonstrat aperte, vt in sæpe reperita lege Regia 36. & nos latius cap. seq. & quia in clericos iudex laicus exercere non potest, vt incapax.

Ratione materiæ sic probò, primò quoniam hæc cognitio est nuda defensio & absoluta. Regis facultas, vis protectiua, & defensiuæ. etenim vis protectiua in ordine ad tutelam, & defensionem abstrahitur, & consideratur de per se, extra iurisdictionem, quod mihi probat eleganter textus in §. 2. *institu. de tutelis;* vbi tutela est ius, ac potestas in homine libero, ad eius defensionem, cui non subest, quoad iurisdictionem, quia tutor est priuata persona, sed quoad tutelam, protectionem, & defensionem, quod monstrant illa verba, (in homine libero) quæ sic interpretor, & intelliguntur (quod & nostræ considerationi rectius arridet) si memineris, nos superius probasse à n. 76. Principem supremum dici tutorem reipublicæ, & vassallorum in hoc sensu, vt sub eius protectione sint, ne ab aliis vi opprimantur, nec vexcetur: ergo sequitur, quod vis propulsiuæ, & protectiuæ, qua Princeps aliorum

vim repellit, iurisdictione non indiget, & absque illa esse potest, quod per Rotæ decisionem statim citandam vterius corroboratur.

Secundò, quoniam Principibus Christianis, à Deo, Sede Apostolica, & Romanis Pontificibus, ac legibus posituius commendata est protectio clericorum, & Ecclesiarum, vt ex sacro Concilio Tridentino & ex aliis pluribus iuribus, & autoritatibus abundanter probaui supra in prælud. 2. per totum. quod non repeto. & faciunt etiam quæ diximus in prælud. 1. à princ. Sed sic est, quod cui protectio alicuius commendata est per Summum Pontificem, aut alium Principem, non ideo censetur concessa iurisdictione, sed solum defendere ab oppressionibus, ergo nec hic. Minorem elegantissimè probat mihi Geminian. in cons. 81. per totum. vbi dicit, quod protector alicuius vniuersitatis, vel commendatæ, tenetur recommendatum defendere, si iniuste opprimatur, prout Principes seculares, qui tenentur protegere Ecclesiam, & alia pia loca. ex quo inferit, quod habens aliquem recommendatum, vel sub protectione, non dicitur habere sub suo gubernio, vel iurisdictione, quæ est stupenda doctrina, ad nostrum propositum, quam ad idem referens sequitur Cardinal. Tusc. *practi. conclud. tom. 6. litera P. num. 1. & 2.* vbi dicit idem de verbo ad verbum.

Et quod quando aliquis ex priuilegio Pontificali recommendatur protectioni alterius, non censetur in protectorem transire simul iurisdictionem, sed defensionem nudam ab oppressionibus, nec à iurisdictione suorum iudicum intelligantur eximi; optimè notat gloss. in leg. si. de confirmatione vtili, vel inutili. & plenè per Bartol. in l. 1. de excusat. muner. libro 10. quos sequitur Ioan. Petr. Ferrar. in *practica tit. de forma opposition. contra instrum. §. alijs rationibus, & causis, numero 3. fol. mihi 231.* & est textus singularis in cap. ex parte. 18. cuius sunt verba: Ex parte tua fuit quæsitum vtrum clericus, & laici, qui literas protectionis ostendunt, in quibus personæ suæ, expresso nomine, cum omnibus rebus suis, sub apostolica protectione consistere declarantur, à iurisdictione Episcopi diocæsani sint exempti? nos autem respond. quod per literas huiusmodi ab Episcoporum suorum potestate minimè subtrahuntur. Hactenus de insigni textu de priuilegijs in decretalibus.

Qui text. utramque nostram intentionem probat, & quod per huiusmodi protectionem clericorum Principibus temporalibus commendatam, non censetur illorum iurisdictioni

ationi clericos submittere, nec à iurisdictione ecclesiastica extrahere, prout nostro in proposito, in quo tantum ad violentiam tollendam adhibetur cognitio extraiudicialis, an appellatio suspendat, vel non, vt violentia iudicis deregatur, ob negatam debitam delationem appellationis, cuius cognitio, an iusta vel iniusta sit, tam appellationis, quam sententiæ superiori ecclesiastico præseruata remanet. & est similis text. in c. accepimus, in fi. ibi, Si verò ad iudicium perceptæ protectionis, census perfoluitur, non ex hoc iuri diocæsani Episcopi aliquid esse subtractum, &c. eodem tit. de priuilegijs. ergo Principes supremi, quibus recommendata est protectio dumtaxat clericorum vi oppressorum, quoad defensionem sub protectionis limitibus contineri debent, nec excedendo legitimos protectionis & defensionis modos; ad iurisdictionem ecclesiasticam, & alienam ingredientur, & inde in Bullam in Cæna Domini, maximè cum ad tollendum violentias vis protectiua, & nuda Regia potestas sufficiant, iuxta subiectam materiam, quæ nec iurisdictionem patitur, neque ea indiget.

Et hoc eodem modo argumentatur Mar. Anton. Marcar. *variar. resolu. lib. 1. resolu. 6. num. 6.* post Menoch. *de arbit. lib. 2. cent. 4. casu 338. n. 7.* Gabriel *cons. 195. n. cum sequentibus.* vbi probat, quod cum Principes Christiani sint ipso iure protectores Ecclesiæ, & clem. 1. §. ergo de iur. iur. vt alicuius etiam particularis Ecclesiæ, aut Hospitalis illis specialiter protectio concessa à Summo Pontifice, neque acquirat iurisdictionem, nec illam tollit iurisdictionem superioris ecclesiastici, nec ex ea potest Princeps inducere, aut probare superioritatem aliquam circa eandem Ecclesiam, aut hospitale, & eius bona aut iura. quod est notandum.

Tertiò non minus subtiliter hæc nostra propositio comprobatur, etenim admissibilitas seu non admissibilitas appellationis respectu iudicis à quo, est quid facti, quia ipse citra delationem, vel non delationem appellationis iurisdictione caret, nisi prout est quid facti, nam abstinere à receptione appellationis, vel ei deferri, est quid facti, absque adminiculo iurisdictionis. ita eleganter dicit Philipp. Franc. in cap. constitutus 45. sub num. 9. de appella. quem referens sequitur Escacia de appella. quæst. 11. art. 1. sub num. 4. vers. infero ex hac secunda. quare non potest se intromittere in appellationis iustificatione, vel in iustitia, nec pronuntiare, quoad partes an sit admittenda, vel non, sed pronuntiare limitatè factum proprium, & respectu suæ personæ, tantum scilicet defero, Salgado de protect. Reg. Tom. I.

vel non defero, admitto, vel non admitto appellationem, nam in vniuersum pronuntiare, vt legitimam admittendam, vel non, pertinet iudici ad quem, qui habet iurisdictionem, non ad eum qui ea caret, per appellationis interpositæ effectum suspensiuum; latissimè post Contar. & alios prosequitur Escacia *vbi proxime à n. 1.*

Ex quo inferit ipse Escacia. ibi sub n. 4. vers. infero ex hac. cum Philippo Fran. in d. cap. constitutus sub num. 19. de appella. quod cum iudex debeat ad sui solam instructionem cognoscere de qualitate appellationis, non debet quoad partes (vt faciat ius) pronuntiare, sed quoad se dumtaxat, & ad sui instructionem, quia non habet iurisdictionem, nisi prout sit admissibilitas, quid facti, dicendo defero, vel non defero, admitto, vel non admitto, ad quam cognitionem qualitatis appellationis, quoad sui instructionem in hoc casu (quæ est quid facti) non indiget iurisdictione, nec est necessaria: quia nihilominus quod caret iurisdictione suspensa per legitimam appellationem, tacite à iure siue sit ab eo admittenda, siue non. textus optimus in l. 1. ibi, appellatione interposita, siue sit recepta, siue non, medio tempore nihil nouari oportet; siquidem fuerit recepta appellatio, quia recepta est, si verò non est recepta, ne præiudicium fiat ei, quoad deliberetur, vtrum recipienda sit appellatio, an non sit, ff. nihil nouari appellatione pendente. tamen cognoscere potest de hac admissibilitate, & qualitate, siue natura appellationis, an debeat, vel non deferre, & sic extraiudicialiter.

Ex qua miraculosa doctrina literis aureis describenda, tres mirabiles & vtilissimi oriuntur effectus, quoad hanc nostram cognitionem extraiudicialem per viam violentiæ, & eius iustificationem, cui libenter arridet. Primus, quod cum in Senatu adito per viam recursus, vt deferat iudex appellationi, & reponat attentata, agatur dumtaxat an appellatio debeat deferri vel non (interim dum superior aditus aliud censet) de cuius qualitate, & natura informatur, extraiudicialiter ad sui instructionem, tantum per actorum inspectionem, quod est quid facti; sequitur manifestè, vt iurisdictione non egeat, quia subiecta materia, nec patitur, nec illam desiderat, etiam in eodem iudice, qui sententiam tulit, ex eodem Franc. & Escacia supracitati.

Quartò fulcitur nostra propositio ex secundo effectu proximè præcedentis doctrinæ, enimvero si à Senatu in huiusmodi salubri re cursu cognitio adhibetur ad sui instructionem, & animi informationem ex actorum inspectione, vt appellationis natura cognoscatur,

vt dictum est, ergo sequitur quod procedit extrajudicialiter. quoniam incommutabilis est, & recepta doctrina; quod quando informatio assumitur ad solam instructionem, & informationem Curiae, cognitio & processus est omnino extrajudicialis; & in ea, nec feruatur, nec attenditur forma, nec solemnitas iudicialis, quia totaliter extrajudicialiter, & absque iurisdictione proceditur. Bal. in l. 3. §. si tibi col. 2. vers. sed pone. iuncto vers. sed an ista. ff. de cond. ob turp. caus. Alberi. de malef. in tractatu de testibus cap. 7. post num. 38. Angel. tract. de malef. in verbo quod forma publica. num. 11. Salicet. in l. si. in fi. C. de questor. Marfil. in l. de unoquoque num. 35. vers. dicas tamen. ff. de re iudic. & post num. 81. Bonifac. de Vitall. in dem. 2. num. 89. Marant. de ord. iudic. 6. p. memb. 1. rubric. de citatio. num. 20. Mascari. tractatu de probatio. lib. 1. in praefatione q. 5. n. 39. & lib. 3. concl. 1366. num. 6. Flamin. Cartarin. in tractatu de execut. sentent. cap. 5. num. 175. & in practice. interrog. reorum. lib. 3. c. 3. n. 6. Bertazol. consil. 553. n. 4. vers. secundo dato. lib. 2. & videnda, quae in hunc sensum congeffit Marefcot. variar. resolu. lib. 2. c. 1. n. 51. post alios, de quo nos latissime infra 2. p. cap. 14. per totum, & etiam 13. vbi plures doctrinas, & auctoritates, in comprobationem reperies. Ergo de primo ad vltimum sequitur, subiectam materiam non pati iurisdictionem, nec ea indigere, cum sit quid facti, maxime

216 quia respectu Senatus multo inferior, & debilius est huius articuli cognitio, quam in iudice a quo, quia in ipso non adhibetur ad effectum deferendi appellationi, vel non, quia ipsemet Senatus non desert, sed prouocat, & incitat iudicem a quo, vt deferat deferenda, quod longe minus est, & sic multo minus iurisdictione eget.

Tertius effectus ex praedicta doctrina Philippi Franc. & Escaciae resultans ille est, quod cum admissibilitas appellationis, vel non admissibilitas, hoc est, deferendum, vel non deferendum, sit quid facti, vt merito Princeps secularis cognoscere possit, quia de facto etiam rei spiritualis iudex secularis incidenter cognoscere queat, plures citat Couarr. in 4. 2. p. cap. 8. §. 12. num. 3. & in practice. cap. 35. num. 1. vers. quibus. Nat. consil. 411. num. 1. Cassan. in consuetudin. Burgund. rubric. 1. vers. Esbroc. de velle num. 109. in fi. colum. 8. Visual. in explicat. Bullae Caene Domini num. 103. Gutierrez. lib. 1. canonic. quest. cap. 34. num. 17. Ceuall. commun. contra. quest. 403. ex num. 1. Mier. in tractatu de maiora. 3. p. quest. 15. ex num. 19. Canned. in quest. canon. 45. num. 17. plures congerit Sese tractatu de inhibito. c. 8. §. 3. a num. 4. cum sequentibus & num. 22. &

num. 23. nostras Ioan. Garc. de nobilit. gloss. 1. a num. 27. hinc pro obseruatione iuramenti iudex laicus cognoscit cap. licet. de iur. iur. lib. 6. & in possessorio rei spiritualis vt ipsi & alij late probant, & nouissimè Torre-Blanca in tract. de magia lib. 3. c. 26. a num. 9. & seqq.

Quintò corroboratur nostra principalis doctrina, & propositio nam si iudex inordinatè procedit, & contra ius exequitur suam sententiam, vt priuatus procedere dicatur, & absque iurisdictione, Auenda. in cap. 2. praeo. cap. 12. & c. 11. num. 9. Azeued. in l. 31. tit. 6. lib. 3. recopil. Mexia super. 1. Tolet. fundam. 2. p. 11. n. 34. & seqq. fol. 106. vide quae nos latius infra hac 1. p. c. 3. a n. 12. vbi magnam Doctorum cateruam congeffi, vbi iudex qui de facto processit, de facto, & sine iurisdictione reponere debet, quia ad repositionem attentatorum, quae de facto facta sunt, & finita iam iurisdictione; iurisdictione necessaria non est, ex celebri doctrina Romani consil. 320. incipit. haereticorum. n. 4. vers. quo igitur. & col. ff. Card. Tusc. pract. concl. tom. 3. littera E. concl. 11. n. 22. quos sequutus sum, & comprobaui, d. c. 3. a n. 15. & supra, quia facta de facto, de facto reponuntur. ergo cum in huiusmodi salubri cognitione per viam violentiae illud dumtaxat queratur, vt appellationi legitimae deferatur, & attentata violentè reponantur à iudice: sequitur, vt ad id iurisdictione necessaria non sit, sed politica Principis potestas, & nuda defensio, cuius proprium officium est, vt repellatur violentia, prout quilibet priuatus, & ipsa pars oppressa poterat licetè resistendo facere, & sibi ius dicere, quod vt vrbanius fiat, & absque scandalo; recurritur ad Principem, secundum ea, quae exactissime diximus in proposito supra praelud. 3. per totum, & praecipue in vers. quod & ex eo probatur. à num. 85. ergo sequitur quod Princeps in tollenda hac vi, extrajudicialiter procedat, & non cum iurisdictione aliqua, qua subiecta materia non eget.

Sextò hanc nostram doctrinam mihi probat expressè Rot. Romana in vna Offens. Canonicatus Veneris 1. Decèb. 1596. quam ad litteram refert Sese de inhibito. cap. 8. §. 3. num. 109. fol. 599. qua postquam reprobatum est recursus ad Regem ad tollendam violentiam, per modum iurisdictionis, & contentiosum iudicium in hac inquit. Neque decisiones Rotaes Achillis 6. de appellat. in impressis & R. P. D. Decani in illa Tarraconen. Villæ de Reus die 4. Decemb. 1592. & R. P. D. Blancheti in Salmant. canonicatus die 24. Maij proximè praeteriti suffragantur Paulo, quia licet per illas decisiones concederetur facultas quadoque recurrendi ad

ad iudices laicos, & inuocandi nudum eorum auxilium, ad defendendum propriam possessionem, qua quis de facto spoliatur, & quam quis propria etiam auctoritate defendere posset; nusquam tamen dicitur in eis; quod talis recursus fieri possit ad effectum obtinendi inhibitiones, & mandata contra praelatos, & iudices ecclesiasticos, hoc enim numquam docuit Rota, quae optimè nouit, iudices laicos, nec actu nec habitu habere iurisdictionem in clericos, imò illius esse penitus incapaces, arg. c. causam de rescript. & canon. Sacerdotibus 11. quest. 1. & c. ex qua decisione aperte probatur, quod recursus ad Regem inter ecclesiasticas personas non est habilis, nec capax iurisdictionis, sed nuda defensio, & auxilium ad propulsandam violentiam.

Hoc idem aperte probatur ex Rotae decisione in vna Caesar Augustana iuris eligendi coram Domino Oradino 7. Februar. 1561. & alia Ver. iactationis Parochialis de Aldea coram Paleoto sub die 27. Iunij 1561. vt est in recollectis eiusdem Paleoti decis. 372. incipit. dubium erat. quas sequitur & testatur Lancelot Robert. de attent. 2. p. cap. 4. limi. 1. num. 38. quibus in terminis resolutum fuit, quod si Consilium Regium, cuius aditus fuit recursus ad tollendam violentiam, vltra manutentionem possessionis (quod est merum factum) aliud faciat, puta sequendo, & ad manus Curiae rem de qua agitur apprehendendo, nihil agit, quia tunc modus legitimae defensionis exceditur, & ad actus iurisdictionales se extendit, vt dictum est. quibus omnibus fundamentis factis comprobata remanet aliàs simplex & nuda Doctorum assertio (vera tamen propositio) vt in hac cognitione per viam recursus & nuda defensionis ad liberandum vi oppressos per ecclesiasticos iudices extrajudicialiter procedatur, absque iurisdictione, nec vmbra illius, quia subiecta materia nec ea indiget, nec illam appetat vnam, vt modus & forma procedendi, de qua in cap. sequenti est agendum, euidenter demonstrat.

Responsio argumentorum.

ET licet ex his quinque praeludijs tam dilucide comprobatis, ac distinctè & explicite ordinatis, praeter ceteris omnibus Doctoribus huius iustificationis articulum tangentibus, vt tibi ad oculos euidenter appareat, facillimè potes deducere, quid cunctis difficultatibus sit respondendum; nihilominus libet breuibus, & sigillatim explanare.

Salgado de protect. Reg. Tom. 1.

Et in primis non obstat primum argumentum pro contraria parte supra adductum à n. 8. ex Concilio Trident. loco de reformat. cap. 3. sess. 25. cui respondet Salced. in 222 additio. ad Bernard. Diaz in practice. in cap. 102. littera A, vers. parig. ratione. vt procedat quando seculares magistratus tanquam iudices appellationis, veluti iurisdictione spirituali videntes, intenderent excommunicationem reuocare, aut temperare, secus autem (inquit ille) si ad tollendam vim ab ecclesiasticis iudicibus illatam dicto remedio, & recursu, vterentur. quem intellectum non admittit nostras Gaspar Rodrig. de annis reditib. lib. 1. cap. 17. num. 73. ad medium. ex eo quod haecenus auditum est, secularem iudicem in causis ecclesiasticis in appellationis instantia cognouisse. nec illa verba dicti Trid. ibi, aut mandare, vt laram excommunicationem reuocet) conuenire interlocutioni, in causa appellationis prolatae, nam appellationis iudex inferioris sententiam reuocat, non tamen praecipit, vt iudex inferior reuocet, quod verum est, & ideo respondet ipse Rodrig. quod ea verba violentur pertinere ad violentè decreta, nisi dixeris (inquit ille) verba Concilij non comprehendere suprema Regia tribunalia, sed magistratus dumtaxat, & iudices inferiores, quibus haec cognitio per viam violentiae iure non competit, vt ita intelligantur verba eiusdem Concilij, ibi, nefas sit seculari cuiuslibet magistratui, quae non videantur dirigi in Regiam maiestatem, nec eius suprema tribunalia, ex eo quod Reges sicut dignitatis altitudine praeminent, sic praerogatiua gratiae ipsos conuenit anteferri, cap. si de off. delegat. in 6. & ideo sub clausulis generalibus sublimes non continentur, argum. cap. sedes de rescript. cap. de multa. de prebendis. Rebuff. in practice. 3. parte signatu. num. 62. facit regula Cancellar. 40. de derogatione iuris patronatus. vbi in dispositione generali non comprehenditur Rex. Mandol. regul. 13. de reservatione quest. 15. num. 3.

Sed salua pace tantorum virorum vtramque interpretationem eiusdem Concilij verba expressè abhorrent, à quibus quidem alienam esse apparebit, quia Trident. nec loquitur de magistratu, & iudice, vt superiore cognoscente de excommunicatione tanquam iudice appellationis, vt putauit Salced. ex eo quod in eum infurgit (& bene) Rodrig. non quidem ex prima eius ratione, quia debilis est, sed ex secunda; nec etiam loquitur in cognitione per viam violentiae, vt existimat Rodrig. dum excipit Reges, & suprema tribunalia, vt dictum est.

E 3 Quorum

Quorum Doctorum in modum miror tam clara dispositionis verba interpretari seu potius cauillari, & in dubium redigere, vel
 225 econtra. text. in l. ille aut ille 25. de leg. 3. quid rogo in illius textus litera obscurum, aut intricatum inuenere, vt quæstioni locus foret? enimvero textus ille sic simpliciter, & prout iacet adhuc in sensu literali nihil addito, nec detracto, intelligendus est, nam postquam normam excommunicandi iudicibus tradit, sequitur, & facit, nefas sit seculari cuiuslibet magistratui prohibere ecclesiastico iudici, ne quem excommunicet, aut mandare, vt latam excommunicationem rōuocet, sub prætextu quòd contenta in præfenti decreto non sunt obseruata; (reddidit rationem) cum non ad seculares, sed ad ecclesiasticos hæc cognitio pertineat; textus etenim generaliter loquitur, vt nullus iudex de facto impediatur, perturbetur, excommunicationem, non vt iudex appellatiōis, vt putabat Salced. sed quomodolibet impedire voluerit, quocumque genere impedimenti, & perturbationis, siue occasione iurisdictionis, siue de facto mittendo falcem in mellestem alienam, aut iurisdictionem ecclesiasticam vsurpando, pro vt indicant illa verba Concilij ibi, cum non ad seculares, sed ad ecclesiasticos, &c. ita vt illius textus decisio non se restringat ad aliquam speciem perturbationis, sed generaliter loquitur, prohibendo, ne se magistratus intromittat, quo decreto illud idem, quod iure communi dispositum erat, generaliter; vt iudex secularis non se inferat in ecclesiasticis causis, aut spiritualibus; specialiter hoc decreto continetur, respectu excommunicationis, vt illam nullo modo impediatur, non se restringendo ad aliquam speciem perturbationis, sed generaliter de
 226 quibuslibet omnibus impedimentis; nec est nouum vt Concilium Tridentinum disponat idem, quod ius commune, vt illud nouiter fuscitetur, renouetur, ac sit in viridi obseruantia, vt constat ex plurimis decretis Tridentini, prout in cap. 4. sess. 21. quod continet idem quod cap. ad audientiam de elec. adif. & in cap. 4. sess. 7. de reform. idem disponit, quod cap. de multa. & sic de aliis.

Et sic sub tanta verborum generalitate, non est comprehendendum tam salubre remedium, & charitativum subsidium, miseris, & oppressis specialiter à iure canonico ex ratione, & principiis iuris naturalis, & diuini permiffum, longo vsu immemoriali conferuatum, super quo, cum Tridentinum nihil specialiter inducat, sed generaliter potius disponat, hanc limitationem à iure approbatam debet accipere, quia lex noua

generaliter confirmatoria recipit eam limitationem, quam lex confirmata, iuxta l. sciendum. in l. 1. gl. ibi, vbi commun. notant Doctores ff. qui satisf. cog. & in l. 3. C. de silentarijs lib. 12. verbo decurionibus. communiter approbatam. & in l. hac consultissima. in princ. gl. 3. C. qui testam. facere poss. B. in l. sed & si posteriores. & ibi Ioan. Orolius n. 12. ff. de leg. & in l. 1. n. 33. de consitu. Princip. post Ill. ibi n. 16. Mencha de success. creat. §. 3. n. 10. Co-uarr. in rubr. de test. 2. p. num. 19. Mexia in l. Regia Tolet. 2. p. in 6. fundam. num. 18. cum sequentibus. Gutierr. practi. quas. ciui. lib. 4. q. 1. num. 4. Gregor. Lopez in l. 7. tit. 13. p. 6. gl. 9. & quia quando aliqua lex loquitur cum aliqua qualitate ad sui intellectum, trahit omnes alias, quæ in illo proposito simpliciter, & generaliter loquuntur, Alberi. de Ros. in l. si quis. in princ. tit. n. 2. in secunda oppos. ff. de legat. 3. Socin. iun. in l. cum filiofamil. vers. venio ad apparatus glossa n. 46. de legat. 1. dicit notabile Cardinal. Manti. in tractatu de contract. tom. 1. lib. 4. tit. 23. n. 11. & sic cum Concilium generaliter de omnimodo impedimento loquatur, non debet intelligi in hoc saluberrimo recurfu specialiter, à iure canonico pluribus decretis excepto, permisso, reseruato, & exceptuato, ob bonum & vtilitatem reipublicæ Christianæ, ne reipublica turberetur, & bonum publicum detrimentum patiatur. Et si istud remedium, & charitativum subsidium voluisset Concilium Tridentinum comprehendere, & subuertere, expressisset vtrique, iuxta text. in cap. inter corporalia vers. vnde. ibi, vnde si citra translationem id fieri voluisset, quod de cessione dixerat, & de translatione poterat, expressisset, &c. de translatione Episcopi. textus optimus in c. ad audientiam ibi, nam si intelligeremus tantum de noualibus, vbi ponimus de laboribus, de noualibus poneremus, &c. de decimis. text. in l. unica. §. si autem ad deficientis. ibi, nam si consilium volebat, nulla erat difficultas coniunctim ea disponere. C. de caducis tol. ita Ceruantes in l. 3. Tauri n. 84. per Bal. in d. §. si autem. latè Gutierr. conf. 13. n. 17. & ex alijs doctissimis Castellus quonidian. controuers. lib. 2. cap. 4. à num. 26.

Ex hoc nostro nouo, & verissimo intellectu ad Concilium Tridentinum, venit reprobandum Ceual. in q. 897. n. 126. dum responderet ad idem Tridentinum, vt loquatur, quando iudex secularis vult cognoscere de excommunicatione per viam appellatiōis principaliter, vel incidenter per modum iurisdictionis, an sententia sit iusta, vel non, an potuisset ecclesiasticus, vel non potuisset excommunicare. quod falsum est: nam si ille textus de illo impedimento tantum loquitur,

retur, sequeretur absurdum, quòd potuisset de ipsa causa cognoscere quilibet iudex secularis, de quo loquitur Tridentinum, extra iudicialiter, sed hoc est falsum, quia etiam extra iudicialiter alius quàm Princeps, & eius suprema tribunalia, quod idem est, cuius proprium officium est, non potest de huiusmodi violentiis cognoscere, vt diximus latius in c. seq. ergo dicendum est, vt Concilium Tridentinum loquatur de quolibet impedimento facto à iudice seculari, siue iudicialiter, siue extra iudicialiter, & de facto quomodolibet se intromittente.

231 Et sic cum Concilium Tridentinum generaliter loquatur, nullo modo intelligitur, nec disponit de hoc specialissimo iuris remedio, & recurfu, nec talis defensionis facultas omni iure Principi competens comprehenditur sub tali decreto, tenent Aueued. in l. 2. tit. 6. lib. 1. recopil. vers. sculo item & de vno quarto. vbi latissime. Bobadill. in Polit. lib. 2. cap. 18. num. 139. & cap. 16. num. 90. Humada in l. 13. tit. 13. part. 2. in glossa 4. in verbo, in fureca. Vuald. in explicatione Bullæ in Cæna Domini. num. 109. & cum Azeued. Salced. & Bobad. idem dicit post hæc Ceual. in epistol. ad Regem num. 94. & iterum in q. 897. num. 133. & supra idem tenet Vuald. in Candel. aureo in explicata. Bullæ in Cæna Domini part. 2. cap. 16. à num. 114. Barbof. in remiss. ad Concil. Trident. d. cap. 3. sess. 25. de reforma. n. 4. super versiculo nefas autem sit, &c. Cæned. in q. Cano. 45. n. 2. & præcipue sub n. 7. & sub n. 60.

232 Nec obstat secundum argumentum contra nostram cognitionem per hanc viam violentiæ superius ad principium appositum num. 30. ex Bulla in Cæna Domini c. 13. 14. 15. & 16. quæ magis in specie videntur repugnare huiusmodi Regio recurfi per hanc viam violentiæ, cui respondet omnes communiter Doctores, tam Theologi quàm Iurista statim citandi, vt procedat, & habeat locum, quando Iudex secularis, & suprema tribunalia volunt; iudices, & cum iurisdictione se intromittere in cognitione rerum spiritualium, aut aliis Ecclesiasticarum, hoc animo, & intentione vt violetur libertas Ecclesiastica, & vsuper eius iurisdictionis ad effectum impediendi cognitionem, & processus Iudicium Ecclesiasticorum indebitè, & in casibus à iure non permiffis, quia tunc talia facientes in censuram eiusdem Bullæ incidant, vt expressè probant eiusdem Bullæ verba in casu 14. ibi, Excommunicamus & anathematizamus omnes, & singulos qui per se, vel per alios autoritate propria, ac de facto, &c. beneficias, & decimarum, ac alias causas spirituales, & spiritualibus annexas, ab auditoribus, & com-

missariis nostris alijsve iudicibus Ecclesiasticis, auocant, illarumve cursum, & audientiam, &c. causas ipsas prosequi volentes, impediunt, ac se de illarum cognitione tanquam iudices interponunt, &c.) & iterum, ibi, vel alijs compellunt, vel executionem literarum Apostolicarum, seu exequutoriarum processuum, ac decretorum prædictorum quomodolibet impediunt, &c.) ponderatis verbis supradictis, ibi, auocant.) & ibi, impediunt.) & ibi, tanquam iudices.) quæ expressè denotat procedere in quibuscumque personis, vt iudicibus tam Ecclesiasticis, quàm secularibus de facto, seu vt iudicibus, se intromittentibus, & impediuntibus cursum causarum cum iurisdictione, & per modum cognitionis, prout insuper colligitur ex eodem cap. 14. ad finem, ibi, etiam si Imperiali, Regali, Ducali, vel alia quacumque præfulgeant dignitate, aut Archiepiscopi, Episcopi, Abbates, commendatarij, seu Vicarij fuerint, &c.) & probatur etiam manifestè in d. cas. 15. dictæ Bullæ, ibi, coram se ad suum tribunal, audientiam, Cancellariam, audientiam, vel Parlamentum, præter iuris Canonici dispositionem trahunt, vel trahi faciunt, vel procurant directè, vel indirectè, quouis quæsito colore.) & in casu 16. euidenter etiam probatur, ibi, Et omnes alios, quoscumque iudices Ecclesiasticos ordinarios, quomodolibet impediunt, quominus sua iurisdictione Ecclesiastica, contra quoscumque vrantur, secundum quod Canones, & sacre constitutiones Ecclesiasticæ, & decreta Conciliorum generalium, & præsertim Tridentini, statuunt, ac etiam eos, qui post ipsorum ordinariorum, &c. sententias, & decreta aut alias fori Ecclesiastici iudicium illudentes ad Cancellarias, & alias Curias seculares recurrunt, & ab illis prohibitiones, & mandata etiam pœnalitè, &c.

Ex quibus quidem verbis clarissime constat, iniuste impediendes de facto, & contra iuris dispositionem impediendes iurisdictionem Iudicium Ecclesiasticorum duraxat: incurrunt in Bullæ censuras volentes iurisdictionem Ecclesiasticam vsurpare, vt bene declarat Sese de inhibitiō. cap. 8. §. 3. num. 102. vbi verba quibus vtrius Bullæ, necessariò intelligenda sunt de actionibus iniustis, & contra iuris permissionem, & denotat etiam illa verba, præsumunt.) de quibus in d. Bulla cap. 13. ad fin. quæ præsupponunt dolum, vt
 234 per Feli. Marfi. Deci. Crauet. Turre. & Plotum tenet Marcus Antonius Marcerat. variar. resolu. lib. 3. resolutione 19. n. 9. qui etiam idem dicunt de verbo, audeant.) At verò quando iurisdictionis Ecclesiasticæ non impeditur, prout non impeditur, sed potius auxiliatur,

liatur, & fauetur, quando recurritur ad supremum Principem, & tribunalia pro tollenda violentia facta à iudice Ecclesiastico, neque iudex Ecclesiasticus impediendo cursum appellationis legitimæ ad sedem Apostolicam, exequatur suam sententiam, repouñtque omnia attentata violenter, quo casu Princeps non vt iudex (vt dicit d. Bulla, *ibi*, tanquam iudices, &c.) & *ibi*, auocant.) quod non fit absque iurisdictione, iurisdictionaliter, & in forma iudicij procedens; sed extraiudicialiter, per nudam defensionem, & absolutam Principis potestatem, absque vmbra iurisdictionis, quam forma procedendi, & subiecta materia excludit, quia iurisdictionis capax non est, nec ea indiget, de quo latissime præ cæteris alijs examinaui supra prælud. 3. per totum.

235 Quæ quidem extraiudicialis & nuda defensio omni iure naturali, diuino, Canonico, ciuili, Regio, ac consuetudine immemoriali Principi supremo commendata est & attributa, vt de singulis latè in prælud. 3. per totum, ac ideo tantum abest quòd sit à Bulla exclusa, quinimo fit virtualiter in ea approbata, vt apparet ex d. Bulla *casu* 15. *ibi*, ad tribunal, audienciam, Cancellariam, consilium, vel Parlamentum, præter iuris Canonici dispositionem trahit, &c.) ergo cum hic recursus ad Cancellariam Regiam sit secundum iuris dispositionem, non solum Canonici, sed etiam naturalis, & diuini, *ibi*, non excluditur sed virtualiter, & quodam modo expressè permittitur.) ex quibus verbis expressè notat Cardin. Toletus in *summa lib. 1. cap. 17. num. 3. quòd iudex secularis, qui secundum iuris dispositionem cognoscit de Ecclesiastica persona, in casibus à iure sibi permisis non intelligitur per d. Bullam excommunicari.*

Quod & etiam insinuant illa verba d. Bullæ *casu* 16. *ibi*, quomodolibet impediunt, quominus sua iurisdictione Ecclesiastica, contra quoscūque vtantur, secundum quod Canones, & sacra constitutiones Ecclesiasticæ & decreta Conciliorum generalium, & præterea Tridentini statuunt, &c.) quoniam huiusmodi defensio naturalis inducta est ad dirigendos iudices Ecclesiasticos nequaquam vtentes iurisdictione Ecclesiastica, vt dicit d. Bulla, sed ea potius abutentes, vim faciendo, non deferentes appellationi legitimæ, cui ab omni iure tenentur deferre, & ea pendente violenter, & iniquè exequentes suam sententiam, quod omne non secundum Canones est, vt dicit d. Bulla, sed omnino, & directò illi contrarium, & repugnans in magnà vi oppressorum damnum, & Reipublicæ inquietem, & in superioribus

Ecclesiastici dedecus, ac vilipendium, cui per huiusmodi extraiudicialem, & nudam defensionem obuiare curant tribunalia, quæ dirigitur ad obseruationem iuris Canonici, & non ad impediendam iurisdictionem Ecclesiasticam, quæ fuit Pontificis intentio in d. Bulla in *Cæna Domini*, vt iudices incurrant censuram, *ibi*, quomodolibet impediētes.) & *ibi*, impediunt, &c.) & pluries hoc vtritur verbo.

Qui verò impediunt dictam iurisdictionem, sunt ipsi iudices Ecclesiastici, in quibus verificatur, quod dicitur in d. Bulla c. 14. ad fin. *ibi*, Archiepiscopi, Episcopi, Abbates, &c.) qui cum debeant procedere secundum ius Canonicum indebitè, non opprimendo litigantes censuris, & alijs violentiis, denegando illis appellationis debitam delationem ac defensionem naturalem, intendendo & pariter attentando sententiæ executione per appellationes suspensam, ideo ne superiorem vilipendat nec eius debito honori aliquid detrahat, charitatiua hæc protectio à Principe ad quem recurrit oppressus, interponitur, ne procedatur in causa, & quidem in his Princeps supremus Ecclesiæ minister est, qui iniuriam nullam facit, sed potius præfidio est miseris, ne violentiam, & iniuriam (quam Ecclesia non vult, sed odit ratione indiscreti iudicij) patiantur, vt optimè tradit Llamas 3. p. §. 12. & §. 7. pag. 839. Cæned. in *quest. Cano. 45. n. 9.*

Quapropter si bene perpendatur essentia, verusque effectus huius defensionis naturalis, iudicem, ad quem appellatum est, summo honore prosequitur Princeps supremus, cum resistat violentiis in conseruationem eius iurisdictionis, ne iudex à quo aliquid indebitè attentet, pendente appellatione ad ipsum, vt bene considerat Cæned. *ibi* proximè sub num. 9. & ideo hæc cognitio per viam violentiæ meritò damnosa non re-

putatur libertati Ecclesiasticæ, sed imò illi valde utilis, & in totum fauorabilis, vt in terminis dicit Suarez *lib. 4. de immunit. Eccl. cap. 44. num. 43.* Cæned. *quest. 45. num. 35.* imò vergit in eius summam vtilitatem, cuiusque respicit fauorem, tradit Morl. in *empor. iur. tit. 2. de iurisdic. quest. 14. num. 8.* Cæned. *ibi* proximè num. 9. & post hæc cum Suarez *ibi* proximè tenet Ceuall. in *lib. 4. communi. contra commu. quest. 897. sub num. 152.* & iterum in *tract. de cognitione per viam violentiæ quest. 4. sub num. 4.* & post Manuel. Rod. Nauarr. Couarr. Pacianum, & Chaquerian. probat nouissimè Torre-Blanca in *tract. de magia lib. 3. cap. 26. num. 172.* Cæned. de Tapia in *compila. iur. reg. Neapol. lib. 3. rubr. 4. super. c. 66. incipit. finis præcepti. num. 8. fol. 28.* vnde etiam dicitur,

dicitur, Principem secularem hoc casu interponere, & impartiri suum auxilium superioribus Ecclesiasticis contra inferiores, nolentes deferre legitimis appellationibus illis deuoluentibus iuris dispositione iurisdictionem, ab inferioribus ablatam, vt post alios optimè considerat Morla in *empor. iur. 1. part. tit. 2. quest. 14. num. 8.* Salced. in *additio. ad prax. Bernar. Diaz c. 102. versiculo præterea rem hanc. pag. 355.* quos referens sequitur Cæned. *d. quest. 45. sub num. 9. ad fin.* quibus conuenit, quod dicit Sese in *tractat. de inhibito. iustitie Aragon. cap. 8. §. 4. à num. 3.* quòd cum fundamentum violentiæ id solum operetur, & inducat, vt scilicet, secularis potestas vim tollat extraiudicialiter, & per modum extraiudicialis, & Christianæ defensionis, aliqua tamen cognitione adhibita circa violentiam, non autem iudicialis ordinariæ cognitionis; nullas incurrat censuras, cum id fiat ad nudum auxilium duntaxat, pro tollenda violentia, quod de iure naturali permittitur esse immutabili, & perpetuo, ob quod non videri praxim hanc aduersam esse Canonibus, & Pontificalibus constitutionibus, cum hoc casu Regalis potestas non se interponat, vt iudex cum iurisdictione, sed vt legis, & Canonum minister, testatur Sese *ibi* proximè d. cap. 8. §. 4. n. 5. & sub num. 6.

245 Quare summa cum ratione nullus iudex Ecclesiasticus habet hos Principes seculares, eisdem consiliarios vt excommunicatos, imò nec ipse beatissimus Papa, nec vllus alius euitat illos, vt intelligendum est, Pontifices maximos noluisse tam ingens damnium per præfatas clausulas ipsis inferre, vt optimè considerat Vivald. in *explicatio. Bullæ in Cæna. num. 107.* qui ex num. 102. refert quamplures iuris vtriusque, ac sacre Theologie Doctores huius opinionis defensores, per tot secula vixitæ, & receptæ ab omnibus Christianæ Religionis Principibus. Si enim ex d. Bulla Summus Pontifex illos excommunicatos haberet, vt pastor Ecclesiæ, & curator animarum, illos exhortaretur aliquando, illos monendo, & suadendo; vt à censuris, & ab hac cognitione desisterent; imò in contrarium suam intentionem declarauit expressè (vt statim dicam) vt scilicet illos non incidisse in censuras præter hanc extraiudicialem cognitionem, in ordine ad tollendam violentiam.

248 Et quòd hic iustus Regis recursus non includatur in d. Bulla, nec sub censuris comprehendantur Principes, nec eorum consiliarij, affirmant vltra citatos Salced. in *additio. ad prax. Bernar. Diaz in cap. 102. litera A. ex pag. 353. & pag. 356. in versiculo nec etiam.*

Corduba in *tract. casuum conscientie, casu 35. versiculo los egundo. Humad. latissimè in l. 13. tit. 13. part. 2. in gloss. 4. in verb. misfuera. optimè Bobadill. in Polit. lib. 2. cap. 18. num. 139. in gl. in litera C. Vinald. *ubi* supra num. 109. optimè Rodrig. 1. part. cap. 156. num. 8. & in additioni. ad Bullam §. 9. num. 87. Alphons. à Vega in *summa tom. 1. cap. 29. casu 1. in fi. versiculo nota que el Rey. & in c. 85. casu 141. pulchrè Azeued. in l. 2. tit. 6. lib. 1. recopi. ex versiculo item & decimoquarto. Martinus Nauarr. in *manuali Latino c. 27. num. 69. & 70.* Cæned. in *collecta. ad decretal. collecta. 17. & co. 4. num. 1. & iterum, & latè in quest. Canon. 45. sub n. 2. & sub n. 7. & sub n. 9. n. 60. & 61.* nonnullos etiam ad idem citat, & sequitur Iosephus Sese *tractatu de inhibi. iustit. Arago. cap. 8. §. 3. sub n. 82. & 83. & à n. 88. cum seqq.* & post hæc scripta cum eodem Sese idem dicit Ceuall. in *epist. ad Regem à num. 92. & in q. 897. à num. 133.* & in cognitione per viam violentiæ pluribus in locis, qui in d. *epistol. d. num. 92.* tentauit probare, quòd cum hic recursus ad Regem per viam violentiæ sit fundatus in iure naturali, & in eius principis, ac iure diuino, ac ideo non potest contra illud induci, aut expediri excommunicatio iure positio- 249 aduersus illum, quia lex inferioris, & sic ius positium, non potest reuocare legem superioris, prout est ius naturale, & diuinum, quod ego modò non examino, sed sufficiat cognoscere illa Bulla non esse comprehensum, nec loqui de hoc recursu, & nuda defensione.**

Et prædictis etiam addere poteris Ma- 250 nuèl. Rodrig. in *additio. ad §. 9. num. 87.* vbi circa interpretationem Bullæ Cæne in hæc verba ait, *Pero quando la persona Ecclesiastica, que su juez Ecclesiastico le haze agrauio y le oprime puede recurrir al juez seglar, para quelle defienda, pues vemos que en muchos casos el Principe secular tiene poder sobre los Ecclesiasticos, principalmente quando salva el Superior Ecclesiastico por estar ausente, conforme lo que dizen los sacros Canones, y esto procede con mas Razon quando ay peligro en la tardanza recurriendo al Superior, &c.) & paulò post. T ansí quando se dize en derecho, que los Ecclesiasticos no recurran a los tribunales seculares, se a de entender, saluo si recurren por su defension, y para que inuenida mente no sean oprimidos, y esto es lo que hizo San Pablo, &c.) & idem dicit idem Rodrig. in *quest. regul. q. 6. art. 8. vbi* affectu sine timore excommunicationis Bullæ posse Regis consiliarios per viam violentiæ inter Ecclesiasticas personas extraiudicialiter cognoscere. Torre-Blanca in *tract. de magia lib. 3. c. 26. num. 31.* qui etiam satisfacit dictæ Bullæ.*

Igitur existēte hac communi Doctorum 253 receptissima

receptissima sententia, etiam si ea aliquod iuris dubium acciperet (quod non facit, quia est fundata in principiis iuris naturalis, & diuini, ac positivi) cum sit adiuuata consuetudine, maxime immemoriali per tot secula vsitata; ei standum erit intrepidè, & sine scrupulo, & etiam si alia sit in contrarium opinio, vt latius & optimè probauimus supra prælud. 3. circa iustificationem consuetudinis immemorialis, vbi videre poteris à prin. pluribus citatis Doctoribus. alia autem doctrinæ, quæ huius argumenti responsioni cōducunt, videndæ sunt in sequentibus.

254 Nec etiam obstat tertium argumentum pro contraria parte supra adductum n. 31. ex Rotæ decisione, de anno 1596. qua stat declaratum recurrentem ad tribunal seculare iustitiæ Aragonum incidisse in excommunicationem Bullæ in Cena Domini; cui conatur respondere post hæc Ceual. in epist.

255 ad Regem, quod in illa decisione pars præuenit inhibitionem, antea quam iudex Ecclesiasticus de causa principali cognouisset, nec vim aut grauamen aliquod intulisset, quo casu (inquit ille) iustissimè fuisse per eam declaratum incurrisse in Bullam Cœnæ.

256 Sed miror tanti viri, verissimum illius decisionis sensum non calluisse, & claram eius determinationis intentionem ignorasse, cum ad oculum sit; contra cuius responsonem directò multa notabilia, ac iuridica congerit doctissimus Sese in epistol. ad Regem n. 77. cum multis sequentibus, quem meritò carpit, ac euidenter conuincit, dicens deceptum fuisse, vbi refert illius Regni praxim iuris firmiæ ne pendente iusta appellatione Ecclesiasticus exequatur, quæ ferè in nullo diferepat à nostra, prout videbimus latius infra c. seq.

257 Et pro illius decisionis declaratione, & responsonem plura recenset fundamenta Sese in tractat. de inhibi. cap. 8. §. 3. à num. 115. in comprobationem, & corroboracionem eorum, quæ referuntur in d. decisione contra nostrum recursum, & postmodò alia quamplurima contra illam inferit pro recursu iustificatione, & tandem omnibus satisfacit, & bene, quem tu videre poteris, quia latissimè prosequitur iuxta ea, quæ nos supra in præludijs scripsimus.

258 Et pro eius verissima satisfactione dicendum est, vt ex ipsius decisionis tenore satis apparet; Dominos de Rota aliter sensisse de recurru ad tribunal iustitiæ Aragonum, quam praxim illius Regni in rei veritate se habet, vt bene considerat Cæned. in q. Canon. 45. num. 52. in prin. licet obiter. Supponitur enim in illa iustitia Aragon. per hunc recursum procedere cum plena causæ co-

gnitione iudicialiter, & cum iurisdictione. Etenim cum prouiso Regia ordinaria, qua nos in Hispania vrimur, in illo Regno inhibito dicitur, ne lite pendente, &c. quæ quidem inhibito prima quidem facie, nomine attento, sonat in iurisdictionem, quia anima inhibitionis est iurisdictione, quæ à iure Canonico, & Tridentino non expeditur absque legitima causæ cognitione, ab eo, qui super negotio illo iurisdictionem habet; ideo nihil mirum, vt iuris principiis prima facie attentis, tot contra illam applicarent Domini de Rota illa fundamenta, quæ expressè conueniunt inhibitioni, & cognitioni iurisdictionali, non tamen nudæ defensionis naturali, & Regiæ protectioni extrajudiciali. Hunc intellectum mihi probant verba illius decisionis *ibi*, dicebatur enim, talem consuetudinem, tãquam improbam, sacris Canonibus inimicam, quæ clericos iurisdictioni laicorum quandoque supponit, non fuisse attendendam, cap. qualiter & quando, de iudicis, &c.) quod quidem aliud foret iudicandum per ipsam decisionem, si cognouissent illi Domini de Rota naturam, & effectum illius iuris firmiæ, & eius praxim, vt sit quædam nuda defensio, & extrajudicialis cognitio absque iurisdictione ad tollendam violentiam duntaxat, iuxta quæ habentus dicta sunt in præludijs, prout & manifestissimè adnotauit illa Rotæ decisio inferius *ibi* in hæc verba; Nec decisiones Rotales Achill. 6. de appella. in impressis & R. P. D. Decani in illa Tarraco. Ville de Reus die 4. Decembris 1592. & R. P. D. Blancheti in Salmant. Canonice die 24. Maii proximè præteriti suffragabatur Paulo, quia licet per illas decisiones concederetur facultas quandoque recurrendi ad iudices laicos, & inuocandi nudum eorum auxilium ad defendendum propriam eorum possessionem, qua quis de facto spoliatur, & quam quis propria etiam autoritate defendere posset; nusquam tamen dicitur in eis quòd talis recursus fieri posset ad effectum obtinendi inhibitiones, & mandata contra Prælatos, & iudices Ecclesiasticos; hoc enim nunquam docuit Rota, quæ optimè nouit iudices laicos, nec actu nec habitu habere iurisdictionem in clericos, imò illius esse penitus incapaces, &c.

Ex quibus quidem verbis clarè & euidenter apparet, Rotam in eadem decisione habuisse intentionem tollendi, & reprobandi recursum, & cognitionem secularium per formam iudicalem, & iurisdictionalem, prout *ibi* putauit, & concepit in illo casu, ac supponit; non tamen cognitionem extrajudicalem, & recursum ad supra tribu-

nalia

nalia per modum extrajudicialis, & nudæ defensionis, conformando se cum aliis similibus Rotæ decisionibus, in confirmationem Regij recursus, & protectionis latis, de quibus nos superius in prælud. 3. circa iustificationem consuetudinis immemorialis, & in prælud. 5. in fundamento 5. vbi latius fundauimus.

263 Hanc etiam nostram interpretationem post hæc scripta inuenio sentire doctissimum Sese tract. de inhibi. cap. 8. §. 3. qui post longam disputationem super fundamentis ipsius decisionis à num. 109. vsque ad n. 197. dicit in num. 171. illius decisionis determinationem dubiam iudicandam, & reddi per ab eo dicta. quia hic recursus ad Principem ratione violentiæ, quam committunt iudices Ecclesiastici, attendendo legitima appellatione pendente; cum sit extrajudicialis, vt tollatur violentia, non ad cognoscendum de causæ meritis, nec ad iubendum aliquid fieri, aut reuocare, vt Rotalis illa decisio opinatur, sed solum ne aliquid fiat violenter in superioris iudicis vilipendium, donec à Romano Pontifice debitum remedium prouideatur, quod Curia Romana semper amplexa est. Hæc ille. idem etiam tenet, & respondit Cæned. in q. Canon. 45. num. 58.

264 Et cum hoc falso supposito, quo opinatur in casu de quo *ibi*, iurisdictionaliter procedi; nihil mirum, vt ad principium dixerit, illum incidisse in excommunicationis sententiam, quia recurrendo ad iudices seculares causam præbuit, vt immunitas Ecclesiastica violaretur, quia licet per iurisdictionalem cognitionem (quam supponit violari) sit fatendum; tamen cognitionem extrajudicalem, & nudam defensionem, quæ est charitatiua protectio, non solum non violatur immunitas Ecclesiastica, sed potius auxiliatur, & defenditur, vt latius in responsonem ad secundum argumentum supra latius diximus, & probauimus à num. 289. & probat expressè Bulla Martini Papæ statim referenda.

265 Et ideo bene respondet Cæned. *vbi* proximè num. 52. & seqq. quòd illa ratio non vrget, siquidem quamplurimi sint casus, in quibus Ecclesiasticæ personæ, eorumque bona Regiæ iurisdictioni optimo iure subiiciuntur, absque illo censurarum incurfu, nec immunitatis Ecclesiasticæ violatione, vt videre licet per eundem in collecta. ad decreta. 37. ex num. 2. & prosequitur latissimè Bobadill. in Polit. lib. 2. c. 18. à num. 50. per totum, & prin. quam rationem latius *ibi* insequitur.

266 Minus etiam obstat alia Rotæ decisio Ofcensis Pœnitentiariæ Lunæ 10. April. 1595. coram Blancheto, qua determinatum fuit,

recurrentem ad iudicem laicum esse excommunicatum per Bullam Cœnæ. quam decisionem ad literam refert Sese in tract. de inhibi. iust. Arago. cap. 8. §. 3. à num. 187. eam etiam refert Prosper Farinac. in consil. 68. inter decisiones causarum criminalium, cui pariter satisficit etiam, prout in casu supradictæ præcedentis decisionis fuit responsum, vt inferius patebit, quæ loquitur quando tribunal seculare procedit in tollenda vi per viam, & ordinem iudicalem, vt ex ea patebit.

Et insuper respondetur, quòd in casu illius decisionis non fuit interposita appellatio ad Papam, aut iudicem Ecclesiasticum, sed ad ipsum iudicem laicum, vt hac via tolleretur violentia, prout & ego vidi quandam querelam certi aduocati ignari, & non experti in iis violentiarum causis (quia nunquam vixit in aliquo supremo tribunali vbi duntaxat ventitantur) qua dicebat. *T auendo in parte interpuestos su appellacion para delante vuestra Senoria, el dicho juez Ecclesiastico no se la quiso otorgar, &c.* & sic nihil mirum, vt in d. decisione huic similis aduocatus petierit protectionem Regiam per viam appellationis, vt constat ex verbis eiusdem decisionis, *ibi*, Nec excusari potest Paulus à tali recurru, ex eo, quòd postea voluerit prosequi grauaminis causam coram Ecclesiastico, quia talis excusatio non habet locum, quando recurri potest ad Ecclesiasticum, qui tale grauamen impediatur, prout poterat Paulus ad eundem Metropolitanum, vel nuntium Apostolicum, & illum ad istum effectum non recurrisse, euctus docuit, quia neutrum adducit, prouisiones Regiæ multo magis hoc declarant, &c. Ecce verba clara quibus dicitur in casu, de quo *ibi*, per viam appellationis non ad Ecclesiasticum, sed ad secularem recurrisse. quod & manifestant verba, quæ statim sequuntur, *ibi*, Ex quibus nihil aliud inferri potest, nisi quòd ipsi iudices volunt de causa Ecclesiastica cognoscere, quod est admodum absurdum, cum iudex laicus sit incapax iurisdictionis in personas Ecclesiasticas, & eorum causas, &c. Et hoc idem in terminis clarè colligitur ex eodem Prospero Farinacio in d. consil. 68. num. 7. qui sic declarauit, & intellexit dictam Rotæ decisionem in hæc verba, *ibi*, Et demum prolata sententia non appellauit ad Papam, cuiusque sanctam sedem Apostolicam, prout regulariter appellari solet, & debet; sed ad superiores, volens intelligere de iudicibus secularibus, prout postea facto se declarauit, assignando Regiæ prouisiones in foribus Cathedralis Ecclesiæ.

Quo supposito, quid mirum, vt in eadem Rotæ

268

Rotæ decisione incidisse in censuras Bullæ in Cæna Domini, declaratur appellans, deuiando legitimos modos recursus, & nudæ defensionis, quia Regius recursus fundatur duntaxat in denegata delatione legitimæ appellationis interpositæ à iudice Ecclesiastico, ad iudicem similiter Ecclesiasticum superiorem, siue vt frequentius accidit, ad sedem Apostolicam in tantum quod si conquestus protraheret hac via processum ad

269 Curiam Regiam, illum statim remitterent iudici Ecclesiastico absque vlla violentiæ cognitione, iudicantes Senatores de hac appellacione, ac si appellatio nulla fuisset interposita, decernendo non venire in statu, aut per debitum ordinem, de quo nos latius infra cap. 2.

270 Est insuper adnotandum, quod in casu dictæ decisionis variè super illo articulo incursum censurarum fuit determinatum, nam prius ab auditore Rotæ, deinde à vicario vrbis, in secunda instantia, postmodum appellante ipso condemnato, & causa commissa ad quendam auditorem cameræ, seu eius locum tenentem Prosperum Farinacium in tertia instantia, is reuocauit duas sententias supradictas, immunem eum declarantem, vltima Iulij 1592. cuius sententia transtulit in rem iudicatam, vt testatur, & adnotauit Sese de inhibitiõ. d. c. 8. §. 3. à n. 182. cum seqq. vbi à num. 185. dicit quod postmodum anno 1593. occasione alterius litis diuersæ illa exceptio fuit opposita, & declaratum, prout in d. decis. Ofcens. de cuius declaratione hætenus tractauit, & de vario illius decisionis, & casus progressu vide ipsum Sese ibi per multos numeros, ad quem te remitto.

271 Dato casu (quem ego nego) quod illæ decisiones determinauerint contra nostram consuetudinem laudabilem, & præscriptam legitime, & quod in casibus de quibus nos diximus, & probauimus euidenter ex eisdem, non loquerentur; adhuc eorum determinationi standum non esset, cum plures magis numero alias decisiones in comprobationem huius recursus ad Regem in modum defensionis ad tollendam violentiam sæpè determinauit Rota, vt constat ex iis, quas nos concessimus supra in prælu. 3. circa iustificationem consuetudinis. & iterum in prælu. 4. & quando inter ipsas decisiones daretur æqualitas contrariæ, & opposita opinionis (quod non datur) illa longè vrbior, & sequenda foret, cui fauet consuetudo, de quo latissime plura dixi supra in d. prælu. 3. circa iustificationem consuetudinis à princ. maxime quia pro cursu ad Regem pro tollenda violentia stat maxima Doctorum caterua, & communis opinio nemi-

ne ferè dempro (vno tantum Azore) quos retuli supra hoc c. n. 16. & alios plurimos in discursu huius capituli, & in terminis post hæc scripta vno verbo dixit Sese de inhibitiõ. cap. 8. §. 3. num. 95.

Imò facit, quod in terminis pro responsione dictæ Rotæ decisionis pulcherrimè considerauit Cæned. in quest. Cano. 45. n. 50. & §. 1. quod licet Rotæ in eligenda opinione magna sit autoritas, imò ipsa communem opinionem faciat; tamen (dicit ipse & non cautè) Rotæ tribunal (sub eorum vena) euenire aliquando solet, vt errore decepti labantur (quod ego non dixerim) vt adnotant Doctores citati à Neuiz. in libr. 5. Sylue Nuptial. num. 62. & Petr. Magdalen. in tractatu de nuncup. testam. p. 2. cap. 9. num. 35. vbi allegat illud proverbiale dictum, Rota rotat, vel diuertimodè aliquando iudicat, & Rotæ tantum esse deferendum quantum ratio ipsa vrget, ex Menoch. lib. 2. præsumpt. 71. num. 15. & probat insuper ipse Cæned. quod licet eius magna sit autoritas, & probabilis; tamen ad decisionem causarum, non est necessaria eius decisio, quia ius non facit, ex quo infert ad responsionem prioris decisionis Rotæ à nobis adductæ, quod licet in illo casu non legitimo modo vltus fuisset appellans Regio recursu, & in casu non sibi licito, inde tamen non erit rectè inferendum, quod omnis recursus ad Regem pro tollenda violentia illata per Ecclesiasticum sit iniustus.

Aliæ etiam nonnullæ Rotæ decisiones sunt, quæ licet videantur recursum ad iudices laicos reprobare; nihilominus eisdem pariformiter respondetur, vt scilicet, recursum ad Principem non excludant pro defensione naturali, & pro tollenda violentia extraiudicialiter, & absque iurisdictione, vt ex eis euidenter apparet, & in primis Rota 1. April. anno 1604. coram R. P. D. Penna, de qua testatur Torre-Blanca in tractat. de Magia lib. 3. cap. 26. à num. 34. quæ decisio in sequentibus verbis disponit.

Cum Martinus de Padilla Senior resignasset benef. in manibus S. D. N. Clementis VIII. ad fauorem Martini iunioris anno 1596. & literis super resignatione expeditis, & coram Prouisore Lucens. earum executoris presentatis, opposuit se Petrus Gartis de eodem beneficio prouisus per obitum resignantis, agentis Petri à præfinitione cuiusdam termini, quem nimis breuem esse præiudicabant, appellarunt, & recursum habuerunt ad Gubernatorem generalem Regni Galleciæ, & præmissa Narratiua, quod ad ipsum pertinebat cognitio super violentiam factam per iudicem Ecclesiasticum, quam

quam amouere, & tollere debebat, obtinuerunt eidem prouisori mandari sub pena amissionis temporalitatum, quas habebat in dicto Regno, vt eidem Petro concederet appellacionem, aut infra tres dies sequentes transmitteret sibi processum vt eo viso prouideret.

Causa in Rota introducta Petrus nulla facta mentione de recursum, nec obtenta absolute ab excommunicatione pro prædicto recursum eidem beneficium à sede Apostolica impetrauit. Sed quia Martinus prætendebat gratiam à Petro obtentam, ei non suffragari, dubitauit, an constaret de tali recursum, quia ad prædictum effectum Petro obstat: & Rota vtraque parte informante ob recursum obtate censuit, quia recurrendo ad iudicem laicum ipso iure incidit in sententiam excommunicationis, cum causam præberet vt immunitas Ecclesiastica violaretur, cap. nouerit. c. grauamen de sent. excomm. Et ex textu (quem ignorare non licet) in processu in Bulla in Cæna Domini quæ singulis annis solemniter publicatur in §. 16. graui anathemate feriuntur, qui ad Cancellarias & Curias seculares recurrunt pro obtinendis prohibitionibus & mandatis contra Prælatos Ecclesiasticos, cum iudices laici sint incapaces iurisdictionis in clericis exercendæ, cap. Sacroribus 11. q. 1. c. ita Dominus, 19. dist. c. bene quidem, §. ista scriptura, cap. denique, cap. si imperator 96. d. & iudicibus Ecclesiasticis sint inferiores, d. c. denique.

278 Clement. Roman. de iur. idèque non possunt, nec debent Ecclesiasticos corrigere, aut eis inhibere, aut alia præcepta facere, & præsertim penalia prout in casu proposito, Abb. in d. c. qualiter & quando, num. 2. de iudi. Mar. Socin. in cap. si quis clericus num. 8. & in c. sanè 3. num. 10. de for. compet. Rot. decis. 10. de consuetud. in antiq. & dum prætextu violentiæ audent iudices laici iudicibus Ecclesiasticis superioris ordinis præcipere, aut inhibere, audent sacris Canonibus, & perpetuo Ecclesiæ vsui (quæ semper huiusmodi recursum damnant, & anathemate plèctendos censuit) grauiorem violentiam inferre. Et consequenter Petrus non potuit acquirere beneficium impetratum, quorum gratia fuit ipso iure nulla, cap. postula. de clerico excomm. minist. cap. cum bono. de arat. & qualit. ordin. Innocent. in cap. post electionem numer. 21. de concess. præben. Selua part. 3. de benef. quest. 4. num. 22. facit Couarr. in c. Alma mater part. 1. relect. §. 3. num. 3. vbi testatur de eommuni.

Ad excusationes datas per informantes pro Petro sequentes responsiones dedit Rota. Ad primam quod recursum fuerit habitus Salgado de protect. Reg. Tom. I.

non ab ipsomet Petro, sed Alphonso eius Patre, de cuius legitimo mandato non constabat, fuit responsum, primò istos recursus ad iudices seculares præsumi factos ad instantiam & petitionem eorum, qui habent interesse in causa, vt fuit sæpè in Rota decisum, & signanter in causa Carthaginens. portionis die 14. Nouembr. 1594. coram R. P. D. Seraphino, & in causa ciuitatis Scholasticæ 24. Martij coram Pamphilio, & nuper coram me in causa Hispalens. beneficij die 22. Martij proximè præteriti.

Sed quia alij ex Dominis dicebant hoc non procedere, vbi agitur de incurrenda pena inhabilitatis, quo casu requiruntur probationes concludentes, & quod de mandato recurrentis habeatur fides, vt fuit conclusum in causa Vincent. Cantoriæ die 14. Julij 1610. coram Domino meo Litta, fuit 2. responsum; Petrum fati habuisse scientiam huius recursus, & illam ratam habuisse, primò quia recursum fuit habitus, & prouiso à generali Gubernatore Galleciæ fuit obtenta in ciuitate Corunnæ die 1. Augusti 1597. & tandem Petrus sub die 18. Iunij præcedentis eiusdem anni 1597. dederat mandatum Petro de Lemos specialiter ad hanc causam ad comparandum coram quibuscumque iudicibus in Regia Curia Vatiçoleti, & Regni Galleciæ ad obtinendum quascumque prouisiones. Secundò fuit responsum Petrum vsum fuisse d. prouisione, quia die 3. Augusti eiusdem anni 1597. Notarius ad instantiam partis eiusdem Petri notificauit dictam prouisionem Prouisori Lucensi. Tertio dicebatur oriri probationem sufficientem ex propria comparatione eiusdem Petri in loco iudicij sub die 14. Octobris eiusdem anni, & ex decreto sibi intimato & ex acta comparatione cum clausula, citra reuocationem sui procuratoris, & ex pluribus aliis comparationibus, & actis per eundem Petrum factis, ex quibus dicitur sufficienter constare de scientia recursum, & cum Petrus non reclamauerit, vel renuntiauerit prouisioni iudicis secularis, & reperiretur in processu, ex tot actibus videbatur illam sciuisse, & rat habuisse.

Ad secundam excusationem deductam ex clausula supplicationis, tæque absolventes, quæ concedi consuevit impetrantibus quascumque gratias ad effectum validitatis, & subsistentiæ illarum, informantes contra Petrum dicebant talem absolute non prodesse impediens executionem litterarum Apostolicarum tanquam violatoribus libertatis Ecclesiasticæ, & allegabant Felin. in c. Apostolica in princ. versiculo idem de absolute, de exceptionibus. & Rebuff. in prax. tit. de

tit. de form. & declaratione noue prouisionis versiculo teque absolventes n. 12. & 13. Mandos. tract. de signat. gratie versiculo absolutio ab excommunicatione, ad fin.

Sed hæc responsio non satisfacit Rotæ, quia Felin. fundauit se in concl. Innocent. VIII. & Rebuff. in conclus. Iulij III. & similiter Mandos. in conclus. tunc vigente, quæ per mortem conditorum expirant, & ideo amplexa fuit conclus. 65. S. D. N. Clement. P. P. VIII. qua cauet, præteritam generalem abolutionem à censuris Ecclesiasticis non suffragari violatoribus Ecclesiasticæ libertatis via facti ausu temerario Apostolico mandato non obtemperantibus, & Nuntios vel executores Apostolicæ sedis, & officialium eis commissâ exeuntes impedientibus, si propter præmissa, vel aliquod eorum excommunicati à iure, vel ab homine per quatuor menses scienter excommunicationis sententiam sustinuerunt, cum non vigente hac clausula habitus fuerit recurfus, contra Petri meritò fuit responsum.

281 Ad tertiam excusationem pro Petro deductam, quòd ille recurreret in casu licito, & permissio pro defendenda propria possessione, quem casum nec Canones, nec decisiones Rotales damnant, quin potius videntur permittere, vt apud Achillem decisio. 36. de appella. in impressis, & etiam in causa Taraconens. Villæ de Reus die 4. Decembris 1592. coram D. Seraphino, & in causa Salmat. Cortiæ die 24. Maij 1596. coram illusterrimo Blanchero, tunc Rotæ Auditore fuit responsum, sicut aliàs Rota responderat in causa Oxonenf. die 1. Decemb. 1595. coram me per præfatas decisiones non defendi recurfus ad iudices laicos, & inuocari eorum nudum auxilium ad defendendam propriam possessionem, qua quis de facto spoliatur, & qua quis etiam propria auctoritate defendere potest, nusquam tamen

282 legitur in eis quòd talis recurfus fieri possit ad tribunalia, siue iudices laicos tanquam iudices, ad effectum obtinendi inhibitiones, & mandata contra Prælatos & iudices Ecclesiasticos, & præcepta poenalia vt in casu proposito.

Ceterum quia nihil est tam verè dictum quod non possit sinistrè interpretari, & informantes pro Petro vterentur etiam decisione in dicta causa Oxonenf. coram me, licet clarissimè huiusmodi recurfus detestetur, & damnet, ideo ex sententia Rotæ ad tollendam omnem difficultatem visum fuit duo adiungere.

Primum, præfatas decisiones nullâ præbuisse, nec præbere istis recurfibus auctoritatem, nisi in casibus à iure Canonico ex-

pressis, quamuis Auditores qui præfatas decisiones compilarunt, vix interdum fuerunt istis recurfibus deferre pro defendenda possessione, quam quis propria auctoritate defendere potest, non quòd ad iudices seculares tanquam iudices, & superiores recurrere liceat, sed tanquam ad homines priuatos, inuocare tamen potentes, non secus ac si quis inuocaret auxilium cuiuslibet transeuntis per vicus, vel plateas, si fortè de facto ab alio potentiore de propria domo depelleretur, non tamen vt posset à iudicibus laicis defendi per citationes & inhibitiones, & poenarum comminationes contra iudices Ecclesiasticos, quia tales recurfus tanquam illicitos Rota sacrorum Canonum cultrix, & obseruatix nunquam probauit, aut tolerauit, quia potius in ea re grauissimè lapsum Couarr. practi. c. 35. n. 3. & ceteros idem opinantes vno consensu semper censuit, & docuit. Altertum fuit, iam superiore seculo viros pios tenuisse præfatâ Achil. decisionem posse sustineri, at id tamen ansam præbere non solum Regibus, sed etiâ Dominis temporalibus quibusvis circa negotia Rotalia (quæ vt plurimum beneficia existunt) & circa Sacerdotia, & dignitates, & personas Ecclesiasticas se intromittendi contra text. in c. nouit. de iudic. & Domini temporales ista occasione, seu prætextu manutentionum, seu defensionum, se & suos iudices super Sacerdotiis, & Sacerdotum iurisdictionibus, & Sacerdotibus, constituerunt. Et ego tempore meo propter istam causam semper Achil. decisionem vidi haberi suspectam.

Quod attinet ad decisionem D. Cardinalis Blancheti in causa Salmantina, sæpe fuit reprobata, & nulla eius penitus habitatio; atque ex his fuit conclusum, Petro obstatisse recursum, vt non potuerit tanquam excommunicatus acquirere beneficium, quod à sede Apostolica impetrauit. Hactenus de dicta decisione.

Alia etiam est Rotæ decisio in vna Genouens. Portionis Mercurij 4. Decemb. 1613. coram Buratto, de qua restatur Prosper. Farinac. part. 2. tom. 1. decis. 491. num. 6. fol. 541. in hæc.

Accedebat recurfus habitus pro Gomefio post sententiam ordinarij, ad iudices laicos in hac causa, quo fit, vt incidere in excommunicationem Bullæ in Cena Domini, & veniat ad limine iudicij repellendus, exceptionem 12. de exceptio. vbi Doctores c. 1. & Clem. eodem tit. & notat. in c. 1. de rescript. in 6. & consequenter deneganda reuocatio Rota in Toletan. Parochial. 2. Maij 1597. coram bo. me. Lita. & cum isti recurfus sint facti, nomine Gomefij habentes interesse, præfatu

presumunt etiam de illius mandato, ad effectum denegande eidem audientia Rotæ in Placent. beneficiorum decimonono Februarij, anno millesimo sexcentesimo tertio, corâ illusterrimo Cardinale Mellino, & in Tuden. benef. 5. April. & vigesimo quinto Iunij, anno millesimo sexcentesimo quarto, coram bo. mem. Penia ex his præcipue pro denegatione remissoriae resolutum.

284 Alia est decisio Rotæ in vna Pampilon. attentat. Mercurij primo Iulij, anno millesimo sexcentesimo decimo quinto, coram Pirouan. de qua restatur Farina. 2. p. tom. 1. de decisione 751. in hæc verba:

Pro Nicolao Solo informante fuit resolutum, nempe constare de attentatis, quæ veniant reuocanda, quia causa pendente in Rota, & post inhibitionem Rotaalem transmissam iudex delegatus, iam officio suo functus super executione literarum Apostolicarum in spectum iurisdictionis iudicis, ad quem repositus Martinus ab omnibus decretis per eum factis, quod facere minime poterat, stante pendente causæ & inhibitione, quæ omnino erat timenda, Achil. decisio. 19. de appella. & coram Accorambon inter impressas. post tractat. salu. D. Statilij, decisio 60.

Non obstat quòd ad prædictam attentatorum reuocationem deueniendum non sit, nisi prius transportatis actis ad Curiam, sine quibus iurisdictione non dicitur aperta iudici, iuxta decreta Concilij Tridentini, nam vltra quòd adfunt sufficientia acta ad probandum attentata, nempe, recurfus ad Consilium, & sententia repositionis contra propriam sententiam iam latam pro Nicolao, fuit etiam dictum, stante impedimento præstito per Consilium instante procuratore Martini, ne acta possent transportare, solent in odium recurrentium habere pro transportatis. Gabr. de appell. concl. 5. num. 5. & 9. & in his terminis aliàs fuit resolutum in Callagurita. beneficij, vndecimo Februarij, anno millesimo sexcentesimo octauo, coram R. P. D. Domino Pamphilio.

Aduerterunt tamen Domini, quòd omnia in Consilio Regio gesta fuerunt per Gabriele de Eguillis procuratorem Martini, de cuius mandato non constat, quæ etsi acta in Corduben. Archidiaconatus de Castro, vigesimo septimo Octobris, anno millesimo sexcentesimo sexto, coram Reuerendissimo Archiepiscopo Damasceno, nihilominus ad declarationem censurarum maiorem probationem expectare voluerunt, prout etiam dixerunt in causa Genuens. census coram me 17. Iunij, anno millesimo sexcentesimo tertio, ideo quòd ad censuras, vltra principa-

Salgado de protect. Reg. Tom. 1.

lem pro reuocandis attentatis, nihil voluerunt determinare, & ita fuit decisum.

Et idem Farina. 1. part. tom. 2. decisio 534. 285 fol. 93. testatur de alia decisione in vna Placenti. benef. Mercurij vigesimo, anno millesimo sexcentesimo decimo tertio, coram Vbaldo in hæc.

Fuit resolutum sententiam Rotaalem esse confirmandam, quia de eius validitate non controuertitur, & in ea interuenerunt omnia requisita, de quibus Caputaq. decis. 260. part. 2. iustitia verò deducitur, quia beneficium de quo agitur, vacauit de mense Februarij, qui stante altera concessa Episcopo, & ab eo acceptata, sit ordinarius, & ideo collatio ab eo facta in persona Bernardini valuit, gratia verò Ioannis fundata in præsentia reservatione ratione mensis corrui. Roman. consilio 335. num. 11. & 14. vt latius fuit deductum in decisionibus in hac causa factis 29. Nouemb. anno millesimo sexcentesimo decimo, & 1. Iulij, anno millesimo sexcentesimo vndecimo, coram illusterrimo Cardinale Lanceloto, à quo emanauit sententia prædicta absolutoria Bernardini.

Contra quam tamen in hodierna causâ propositione coram me adducebantur multa respicientia, tam inhabilitatem personæ Episcopi conferentis, quàm ipsius Bernardini, cui fuit facta collatio, & quoad Episcopum apponebatur ipsum fuisse excommunicatum, de tempore factæ collationis propter recurfus ad iudices laicos, & ideo collationem non valere cap. 1. de rescript. in 6. etiam si excommunicatus esset occultus. Cæsar de Grass. decisio 191. aliàs 2. num. 12. & seq. de sentent. excommunic. Sed fuit responsum, præterquam quòd non satis videbatur constare, quòd de mandato Episcopi fuissent habiti, & executioni demandati dicti recurfus, prout requirebatur mandatum speciale, & in indiuiduo, cum aliàs nemo præsumatur habere mandatum ad delinquentem l. 3. §. si Procurator. ff. quod quisque iur. l. si Procurator. & ibi Bart. ff. de cond. indeb. Nat. consilio 538. num. 15. libr. 3. & cum agatur ad effectum incurrendi poenam inhabilitatis Episcopi, requirantur probationes concludentes, & non sufficiant tantum præsumptiones mandati, vt fuit dictum, in Tuden. beneficij quinto Aprilis, anno millesimo sexcentesimo quarto, versiculo sed quia aliqui coram bona memoria Penia exemplo allegarunt.

Quicquid igitur sit de hoc, respondebatur vterius, quòd cum Episcopus nunquam fuisset declaratus excommunicatus, nec pro tali habitus, gesta ab eo, quamuis verè fuisset talis, ratione publici officij sustinentur,

F 2

L. Barba